

Zásady financování společného vzdělávání v kontextu nejčastěji kladených otázek vyplývajících z jednání s řediteli škol a s krajskými úřady

Po dobu tzv. přechodného období v oblasti překlopení systému společného vzdělávání podle § 16 školského zákona bude vedle sebe existovat „starý“ a „nový“ systém. Tj. děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami budou mít vydána ze speciálních pedagogických center (SPC) a z pedagogicko-psychologických poraden (PPP) doporučení podle stávajících právních předpisů. Od 1. 9. 2016 začnou SPC a PPP vydávat doporučení, v nichž stanoví pro děti, žáky a studenty se speciálními vzdělávacími potřebami podpůrná opatření podle vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

Systém financování společného vzdělávání bude **v roce 2016** probíhat stejně, jako doposud:

- formou příplatků na zdravotní postižení (příplatky k základním normativům na vzdělávání žáků bez postižení) – jejich stanovení je plně v kompetenci krajských úřadů;
- formou „nadnormativního“ dofinancování potřeb školy z povinně vytvářené rezervy krajského úřadu (tato forma se využívá zejména pro zohlednění zvýšených nároků z titulu zajištění pozic asistentů pedagoga v jednotlivých školách) – opět v kompetenci krajských úřadů;
- formou rozvojových programů vyhlášených přímo MŠMT (jde o 3 základní rozvojové programy: asistenti pedagoga pro sociálně znevýhodněné žáky, asistenti pedagoga pro zdravotně postižené žáky v soukromých a církevních školách, rozvojový program na pořízení kompenzačních pomůcek) – v kompetenci MŠMT.

Od 1. 9. 2016 budou **navíc** z rezervy financována postupně přiznávaná nároková podpůrná opatření podle § 16 školského zákona a vyhlášky č. 27/2016 Sb.

Pro tyto účely měly krajské úřady možnost v roce 2016 zvýšit si jimi vytvářenou rezervu o 0,6 % oproti roku 2015, tedy z 2,5 % na 3,1 %.

Pro naplnění tohoto cíle bylo počátkem ledna 2016 (v rozpisu rozpočtu 2016 z MŠMT na jednotlivé kraje) krajům za účelem finanční podpory společného vzdělávání rozepsáno navíc oproti roku 2015 cca 528 mil. Kč. Na tento účel mohou tyto finanční prostředky krajské úřady začít využívat již od počátku roku 2016. MŠMT bude jejich vynakládání monitorovat a v případě potřeby je připraveno jednat s Ministerstvem financí o jejich navýšení, pokud si toto vyžádá vývoj situace tak, aby nemohla nastat situace, že v některém kraji nebude dostatek finančních prostředků na finanční pokrytí nově přiznaných podpůrných opatření.

Další prostředky v roce 2016 pro účely společného vzdělávání uvolnilo ministerstvo prostřednictvím rozvojových programů, zejména týkajících se asistentů pedagoga:

- rozvojový program pro asistenty pedagoga v soukromém a církevním školství pro zdravotně postižené – **150 mil. Kč**,
- rozvojový program pro asistenty pedagoga pro děti a žáky sociálně znevýhodněné – **119 mil. Kč**,
- zvýšení výdajů na podporu nastavení systému pro posuzování podpůrných opatření (podpora pedagogicko-psychologických poraden **80 mil. Kč**).

V první polovině roku 2016 předloží MŠMT Ministerstvu financí ke schválení nový investiční program na pořízení kompenzačních učebních pomůcek a potřeb pro účely společného

vzdělávání. Příjemci tohoto investičního programu by měla být školská poradenská zařízení, která budou tyto kompenzační pomůcky půjčovat.

Na rozvojové programy na asistenty pedagoga se v současné chvíli předpokládá, že bude uvolněno **o cca 100 mil. Kč více** než v roce 2015. Kromě toho při vyjednávání dodatečných požadavků na rozpočet kapitoly 333 MŠMT pro rok 2016 (v srpnu 2015) bylo s ministrem financí dohodnuto, že MŠMT může uplatnit oprávněné požadavky za tuto oblast i v průběhu roku 2016, zejména pak v jeho druhé polovině.

Po 1. 9. 2016 se předpokládá vyhotovování doporučení SPC a PPP se stanovenými podpůrnými opatřeními zejména u nových dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami.

Re diagnostika stávajících žáků bude prováděna postupně a její největší náběh se předpokládá v roce 2017.

V roce 2017, protože stále trvá přechodné období náběhu podpůrných opatření, bude systém financování jako v roce 2016. Navíc se předpokládá, že bude schválena novela školského zákona, jejíž projednávání nyní probíhá v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR. Tato novela se týká ustanovení § 161 a má umožnit MŠMT upravit rozpis finančních prostředků vyčleněných ze státního rozpočtu na činnost škol a školských zařízení zřizovaných krajem, obcí, svazkem obcí pro jednotlivé krajské úřady s ohledem na skutečný počet dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a normovanou finanční náročností podpůrných opatření těmito dětmi, žáky a studenty poskytnutých. To umožní objektivnější rozdělení finančních prostředků státního rozpočtu na jednotlivé kraje a krajským úřadům vytvoří prostor pro financování nárokových podpůrných opatření přiznaných dětem, žákům a studentům v jejich územní působnosti.

Vedle upraveného normativního rozpisu prostředků státního rozpočtu na jednotlivé kraje se v roce 2017 předpokládá vyhlášení rozvojového programu, který by umožnil MŠMT zohlednit skutečný náběh nových podpůrných opatření během kalendářního roku tak, aby nemohla nastat situace, že krajskému úřadu „dojdou“ finanční prostředky na jejich pokrytí.

V průběhu roku 2016 dojde k novele vyhlášky č. 492/2005 Sb., o krajských normativních částkách, aby pro rok 2017 umožnila krajským úřadům stanovit vedle příplatků na zdravotní postižení (jak je to dosud a jak to bude i v roce 2017) také krajské normativy na podpůrná opatření. Výše těchto normativů bude v celé republice jednotná, a to ve výši stanovené vyhláškou č. 27/2016 Sb. (na rozdíl od ostatních krajských normativů, jejichž výše je v kompetenci krajských úřadů).

Aby i v roce 2017 mohla být realizace společného vzdělávání podpořena finančně, již v současné době MŠMT začíná s Ministerstvem financí ČR vyjednávat zvýšení výdajů kapitoly 333 MŠMT na tuto oblast oproti roku 2016. V současné době se jedná o prostředcích ve výši cca 920 mil. Kč.

V roce 2018 bude financování společného vzdělávání začleněno do nového systému financování, který by měl platit od 1. 1. 2018 a je předmětem další novely školského zákona, která bude dána v březnu 2016 do legislativního procesu ke schválení.

Faktický postup při financování podpůrných opatření od 1. 9. 2016:

Ředitel školy do školní matriky (vyhláška č. 364/2005 Sb. o dokumentaci škol a školských zařízení se v současné době novelizuje) podle pokynů zapíše přiznané podpůrné opatření.

Každý měsíc příslušný krajský úřad uvidí změny ve školní matrice dané školy a na základě těchto změn upraví škole rozpočet.

Pokud bude přiznané podpůrné opatření „asistent pedagoga“, musí ředitel školy požádat krajský úřad o schválení zřízení místa asistenta pedagoga a současně v žádosti uvést, od kdy bude tento asistent pedagoga činnost vykonávat. Na základě této žádosti pak krajský úřad provede úpravu rozpočtu dané školy. Pokud bude asistent pedagoga, jako podpůrné opatření, přiznán školskému zařízení (např. školní družina, domov mládeže), pak by měl ředitel postupovat obdobně, i když mu to školský zákon výslovně neukládá. Pro přiznání finančních prostředků je totiž důležité, aby krajský úřad věděl, od kdy bude asistent pedagoga skutečně vykonávat svoji činnost, která nemusí být vždy shodná s datem přiznání podpůrného opatření (škola nemůže sehnat vhodného uchazeče na tuto pozici). Pokud by totiž byly škole přiděleny finanční prostředky jen podle data přiznání podpůrného opatření a ve škole by asistent pedagoga nebyl, pak by to bylo posuzováno jako neoprávněné čerpání prostředků státního rozpočtu a pak by tyto prostředky byly škole nařízeny jako odvod.

Zvláštní systém bude nastaven na podpůrná opatření na kompenzační pomůcky investičního charakteru. U nich se předpokládá, že jimi budou vybavena určená pracoviště školských poradenských zařízení v kraji tak, aby je mohla v případě potřeby zapůjčovat.

V Praze dne 10. 3. 2016